

РЕШЕНИЕ

№ 351

гр. София, 28.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на четиринадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова

Членове: Катерина Рачева
Михаил Малчев

при участието на секретаря Нина Ш. Вьонг Методиева
като разгледа докладваното от Михаил Малчев Въззивно гражданско дело № 20221000502073 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С решение № 260821/08.03.2022 г. по гр.д. № 1292/2018 г. на СГС, 1-11 състав е признато за установено по предявения от И. П. С. срещу К. С. С. и М. И. А. иск с правна квалификация чл. 42, б. „б“ вр. с чл. 25, ал. 1 ЗН, че саморъчно завещание от 15.02.2014 г., с предмет самостоятелен обект в сграда с идентификатор 68134.1203.917.3.92 по кадастралната карта и кадастралните регистри, одобрени със заповед № РД-18-49/16.09.2015 г. на ИД на АГКК, с адрес на имота гр. ***, район ***, бл. ***, вх. *, ет. *, ап. **, с площ 59.40 кв.м., с прилежащи части избено помещение № 6 и 0.611% идеални части от общите части на сградата, е нищожно, тъй като не е написано и подписано от посочения от него завещател С. П. С.. Със същото решение е признато за установено по предявения ревандикационен иск с правно основание чл. 108 ЗС, предявен от И. П. С. срещу М. И. А., че ищецът И. П. С. е собственик по силата на завещателно разпореждане от 01.12.2012 г. на С. П. С., на самостоятелен обект в сграда с идентификатор 68134.1203.917.3.92 по кадастралната карта и кадастралните регистри, одобрени със заповед № РД-18-49/16.09.2015 г. на ИД на АГКК, с адрес на имота гр. ***, район ***, бл. ***, вх. *, ет. *, ап. **, с площ 59.40 кв.м., с прилежащи части избено помещение № 6 и 0.611% идеални части от общите части на сградата и е осъден М. И. А. да предаде на И. П. С. владението на този имот.

Ответниците М. И. А. и К. С. С. са депозирали въззивна жалба против решението на СГС с твърдения, че същото е необосновано поради неотчитане на всички обстоятелства по делото, недопустимо и неправилно, поради погрешна интерпретация на събраните доказателства и направените възражения, и е постановено при съществени нарушения на процесуалния ред. Правят се твърдения, че съдът неправилно основал своите изводи при уважаване на иска по чл. 42, б. „б“ ЗН върху заключението на вещото лице Г. М., което било изготвено при недостатъчен и неавтентичен сравнителен материал. На следващо място съдът приключил съдебното дирене без присъствие на представител на въззивниците и въпреки основателната причина за това и по този начин постановил решението си при неизяснена фактическа обстановка и без да е налице пълно доказване на неавтентичността на завещанието от 2014 г. На следващо място се поддържа, че въззиваемият не доказал чрез други, различни от изслушаните СГЕ доказателствени средства, че завещанието, на което се основава искът му, е написано и подписано от завещателя. Изслушаните експертизи не били достатъчни в това отношение, тъй като били изготвени само въз основа на сравнителен материал, съдържащ подписа на завещателя, но не и неговия почерк, а автентичността на подписа не водела автоматично до извод, че и текстът на завещанието е написан от завещателя, което било оспорено от въззивниците. Съдът и не уведомил страните кой сравнителен материал счита за достоверен поради наличието на спор между страните относно автентичността и достоверността на ползваните образци. Излагат се и доводи, че първоначално ревандикационният иск е бил насочен само срещу ответника С., а последващото му насочване срещу ответника А. представлявало предявяване на един изцяло нов иск в противоречие с нормата на чл. 214 ГПК. Като уважил този иск срещу ответника А. СГС постановил недопустимо решение. Направено е искане да бъде отменено обжалваното решение и искът по чл. 42, б. „б“ ЗН да бъде отхвърлен, а решението по иска по чл. 108 ЗС да бъде обезсилено като недопустимо, а евентуално искът да бъде отхвърлен като неправилен. Претендира се присъждане на сторените във въззивното производство разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК е постъпил писмен отговор на въззивната жалба на от И. П. С., действащ чрез процесуалния си представител, в който се изразява становище за нейната неоснователност. Моли се първоинстанционното съдебно решение да бъде потвърдено, като бъдат присъдените и сторените във въззивното производство разноски за предоставена безплатна адвокатска защита на въззиваемия.

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК от активно легитимирана страна в процеса против валидно и допустимо съдебно решение, подлежащо на въззивно обжалване, поради което е допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Със свое определение № 643 от 20.04.2023 г. , постановено по в. гр. д. № 2073/2022г. по описа на Софийски апелативен съд, въззивното

производство по отношение на К. С. С. е прекратено и е обезсилено първоинстанционното решение № 260821 от 08.03.2022 г. по гр. д. № 1292/2018 г. на Софийски градски съд по отношение на К. С. С..

Посоченото определение е обжалвано от И. П. С., като с определение № 3946 от 07.12.2023 г. , постановено по ч. гр. д. № 3940/2023г. по описа на ВКС, първо г. о., същото е отменено и делото е върнато на същия състав на САС за продължаване на съдопроизводствените действия. В мотивите на постановеното от ВКС определение е прието, че на К. С. С. не е следвало да му бъде назначаван особен представител по реда на чл. 47 ГПК във въззивното производство. Същият е бил редовно призован чрез адв. Р., която неоснователно е отказала да приеме призовка съгласно чл. 51, ал. 2 ГПК.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо.

СОФИЙСКИЯТ АПЕЛАТИВЕН СЪД, след преценка на изложените от страните твърдения, доводи и възражения и на доказателствата по делото, съобразно разпоредбата на чл. 235 ГПК , приема следното:

Софийски градски съд е бил сезиран с обективно съединени иски съответно отрицателен установителен иск с правно основание чл. 42, б. „б“ вр. с чл. 25, ал. 1 ЗН срещу К. С. С. и М. И. А. и осъдителен иск с правно основание чл. 108 ЗС срещу втория ответник.

Въззивният съд е обвързан само от наведените във въззивната жалба доводи за неправилност на първоинстанционното решение – арг. чл. 269, изр. 2 ГПК, поради което следва да се произнесе само в пределите на релевираните доводи във въззивната жалба, а служебно, само когато неправилно е приложена императивна материалноправна разпоредба.

Не е спорно между страните, че ответникът М. И. А. е във владение на процесния недвижим имот - апартамент № 92. Това обстоятелство е обявено за безспорно и не нуждаещо се от доказване с определението на първоинстанционния съд по реда на чл. 146, ал. 1, т. 3 и т. 4 ГПК.

Не е спорно по делото, а и от нотариален акт за собственост върху жилище, построено върху държавна земя № 91/09.01.1978 г., се установява, че С. П. С. и Л. Г. С. са придобили правото на собственост върху апартамент № 92, в гр. ***, ул. ***, бл. ***, вх. *, състоящ се от една стая, хол, кухня и други сервизни помещения, с площ от 59,40 кв.м., задно с мазе № 5и 0,611 идеални части от общите части на сградата и толкова идеални части от правото на строеж върху дворното място.

Също така безспорно е установено, че с решение № 308/24.12.1979 г. на Софийски градски съд, I-во гражданско брачно отделение, е утвърдено споразумение, сключено между С. П. С. и Л. Г. С., с което страните се съгласяват семейното жилище, представляващо апартамент № 92, в гр. ***, ул. ***, бл. ***, вх. *, състоящ се от една стая, хол, кухня и други сервизни

помещения, с площ от 59,40 кв. м., задно с мазе № 5 и 0,611 идеални части от общите части на сградата и толкова идеални части от правото на строеж върху дворното място да остане в изключителна собственост на съпруга С. П. С..

Със саморъчно завещание с дата 01.12.2012 г., С. П. С., завещава на И. П. С. апартамент № 92, на втори етаж в жилищна сграда, находяща се в гр. ***, ж.к. ***, бл. ***, вх. * с площ от 59,40 кв.м. с избено помещение №6.

Със саморъчно завещание с дата 15.01.2014 г., С. П. С., завещава на К. С. С. собственото си жилище, намиращо се в гр. ***, ж.к. ***, апартамент № **, в бл. ***, вх. *, с площ от 59,40 кв. м.

Установява се от акт за смърт №0532/02.12.2014 г. на Столична община, р-н Илинден, че С. П. С. е починал на 01.12.2014 г.

Видно е от нотариален акт № № 141 от 20.07.2015 г. на нотариус В. Г., че К. С. С. на 20.07.2015 г. е продал на М. И. А. процесния апартамент №92, находящ се в гр. ***, ж.к. ***, бл. ***, вх. *, с площ от 59,40 кв.м., заедно с избено помещение № 6 и 0,611% идеални части от общите части на сградата.

Според заключението на първоначалната и повторната единични съдебно-графически експертизи, кредитирани от първоинстационния съд като еднозначни, непротиворечиви и обективно дадени, текстът на саморъчно завещание от 01.12.2012 г. е написан от С. П. С., а подписът е положен от С. П. С., а текстът и подписът на саморъчно завещание от 15.01.2014 г. не са изпълнени и положени от посочения в него като завещател С. П. С..

Във връзка с отправените оплаквания във въззивната жалба, че въззивниците са били лишени от възможността да оспорят повторната единична съдебно-графически експертизи на вещото лице Г. И. М., въззивният съд с определение от 26.07.2022 г. е допуснал повторно изслушване на вещото лице Г. И. М. в присъствие на представител на въззивниците, с оглед възможността да му задават въпроси и да изразят становище по заключението. В проведеното на 14.03.2024 г. последно открито съдебно заседание по делото вещото лице Г. И. М. изцяло потвърждава изводите на представеното от него заключение пред първоинстанционния съд. Същият категорично заявява, че отдалечеността във времето на съставянето на сравните образци в сравнение с датите на съставяне на двете саморъчни завещания не може да постави под съмнение изводите на експертизата, тъй като те се базират на трайни (устойчиви) признаци на почерка на С. П. С..

При обсъждане на двете единични съдебно-графически експертизи, настоящият съдебен състав възприема изцяло направените доказателствени (фактически) изводи, тъй като те са изготвени след преценка на всички събрани по делото доказателства, като са отговорили подробно на всички поставени релевантни въпроси. Ето защо въззивният съд кредитира също обсъдените експертизи.

Оспорване от страна на въззивниците на ползваните сравните образци от почерка на С. П. С. при изготвянето на експертизите е чисто формално и

неоснователно. Както в първоинстанционното, така и във въззивното производство, въззниците са имали възможността да посочат или да представят допълнителни сравнителни образци. По въпроса за доказването на автентичността на документи, представени като сравнителен материал, при спор относно автентичността на саморъчно завещание, е налице изобилна съдебна практика на ВКС, която се споделя от настоящия състав, например - решение № 171 от 18.06.2009 г. по гр. д. № 6412/2007 г. на ВКС, I-во г. о., решение № 60 от 23.04.2013 г. по гр. д. № 693/2012 г. на ВКС, II-ро г. о., решение № 256 от 30.10.2014 г. по гр. д. № 3196/2014 г. на ВКС, I-во г. о., решение № 137/11.10.19 г. по гр. д. № 4409/2018 г. на ВКС, I-во г.о. , решение № 64 от 19.07.2022 г. на ВКС по гр. д. № 2945/2021 г., I г. о. и др. Съгласно тази практика осигуряването на сравнителен материал ("образци за сравнително изследване") по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на Наредба № 2/29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица/, е в тежест на лицето, ползващо се от завещанието. При спор относно автентичността на завещанието най-често се използват т. н. „свободни” сравнителни образци - такива, които са съставени независимо от възникналия между страните правен спор (не са съставени с оглед на процеса). Такива могат да бъдат писма, записки, дневници и др. п. В теорията се приема, че тъй като при тях няма елементи на умишлено изменение на почерка, те са твърде подходящи за използване в качеството на сравнителни образци. Няма изискване сравнителният материал да е от официален документ или да материализира изявление, направено пред държавен орган, за да се приеме, че същият е автентичен. Когато възникне спор относно автентичността на сравнителния материал простото твърдение на имащата интерес от това насрещна страна, че сравнителните образци - обект на изследване, не изхождат от завещателя, не е достатъчно да внесе съмнение в заключението на експертизата. Оспорващият сравнителния материал следва да проведе насрещно доказване, като е достатъчно същото да бъде непълно, като представи друг сравнителен материал, за който по категоричен начин може да се приеме, че е изготвен от завещателя, и който да бъде съобразен от вещото лице и от съда, за да разколебае изводите във връзка с автентичността.

Саморъчното завещание представлява едностранна сделка, за действителността на която законът поставя специални изисквания - да е написано изцяло ръкописно от завещателя, да е датирано и да е подписано от него - чл. 25, ал.1 ЗН. Неизпълнението на тези изисквания води до нищожност на саморъчното завещание като едностранна сделка - чл. 42, б. "б" ЗН. В разглеждания случай като обосновани следва да се кредитират заключенията на съдебно-графическите експертизи. Установява се по категоричен начин, че завещанието от 15.01.2014 г., извършено в полза на К. С. С., не е написано и подписано от посочения в него завещател С. П. С.. Поради тези причини това саморъчно завещание от 15.01.2014 г. се явява нищожно на основание чл. 42, б. „б“, вр. с чл. 25, ал. 1 ЗН. Нищожността на саморъчното завещание изключва придобиването на правото на собственост от

страна К. С. С. върху процесния апартамент. Другият ответник в първоинстанционното производство и купувач по договора за покупко-продажба от 20.07.2015 г. - М. И. А. не е могъл да придобие правото на собственост върху процесния апартамент (неговия прехвърлител по договора не е разполагал с това право). Разглежданият случай е класически пример за сключен договор за покупко-продажба от продавач, който не е собственик на веща, който договор е породил само облигационно, но не и вещно действие. Поради тези обстоятелства правото на собственост върху апартамента се притежава от И. П. С., а фактическата власт върху него се упражнява от М. И. А., който не разполага с годно правно основание за това. Ето защо обосновано първоинстанционният съд е заключил, че и предявеният иск с правно основание чл. 108 ЗС е доказан и основателен.

Несъстоятелно е възражението за въззивниците, че недопустимо СГС е допуснал промяна по отношение на ответника по предявения ревандикационен иск по реда на чл. 214 ГПК. Независимо каква е процесуалната форма, при която е прието, че искът по чл. 108 ЗС е насочен след неговото предявяване срещу М. И. А., релевантното обстоятелство е, че такъв иск е разгледан срещу този ответник в процесното производство пред СГС. Съдът може по своя преценка да приеме за съвместно разглеждане свързани по между си искове съгласно чл. 213 ГПК.

Тъй като правният извод, до който настоящата съдебна инстанция достига, съвпада изцяло с крайните правни съждения на първоинстанционния съд, въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение, а обжалваното решение да бъде потвърдено.

След обявяване на устните състезания във въззивното производство за приключили от процесуалния представител на М. И. А. на 21.03.2024 г. е постъпила молба за спиране на производството на основание чл. 229, ал. 1, т. 5 ГПК – до приключване на НОХД №16992/2023 г. по описа на СРС, образувано по обвинителен акт срещу К. С. С. за използване на документ с невярно съдържание. Искането за спиране е неоснователно, тъй като дали К. С. С. е извършил престъпно обстоятелство или не, няма значение за изхода на процесното гражданско производство. Престъпното поведение на С. евентуално касае вътрешните отношения между двамата ответници по иска с правно основание чл. 42, б. "б" ЗН, които са и страни по процесния договор за покупко-продажба. Установяването на такова поведение не засяга правата и законните интереси на И. П. С., както не може да промени изходът на процесното дело.

По разноските:

С оглед изхода на правния спор пред въззивната инстанция на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК в полза на въззиваемия се дължат разноси, но същите следва да бъдат присъдени в полза на Адвокатско дружество „И.а, В. и Ко“ за осъществено безплатно процесуално представителство на И. П. С. във въззивното производство.

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №260821/08.03.2022 г., постановено по гр. д. № 1292/2018 г. по описа на Софийски градски съд.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. с чл. 273 ГПК, чл. 38, ал. 2 ЗА К. С. С., ЕГН: ***** и М. И. А., ЕГН: *****, да заплатят на Адвокатско дружество „И.а, В. и Ко“, БУЛСАТАТ 131445768, адвокатско възнаграждение в размер на 2226.33 лева за осъществено безплатно процесуално представителство на И. П. С. във въззивното производство.

ОСТАВЯ без уважение исканията за спиране на производството по настоящото в. гр. д. №2073/2022 г. по описа на Апелативен съд – София на основание чл. 229, ал. 1, т. 5 ГПК и за отмяната на дадения ход по същество, отправени с молба от 21.03.2024 г. на процесуалния представител на М. И. А..

Решението, с изключение на частта, с която е оставено без уважение искането за спиране на производството и отмяната на дадения ход по същество, може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд по правилата на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____